

STŘEDNÍ ŠKOLA ŽELEZNIČNÍ,
TECHNICKÁ A SLUŽEB,
ŠUMPERK

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

2017/2018

Školní poradenské pracoviště
V Šumperku 1. 9. 2017

Mgr. Irena Jonová
ředitelka školy

Důsledky školní neúspěšnosti

Důsledkem školní neúspěšnosti žáka na střední škole je často úplný odchod ze vzdělávání. I když předčasné odchody ze vzdělávání v České republice nepředstavují ve srovnání se zeměmi EU příliš rozsáhlý problém, na druhé straně mají řadu nepříznivých důsledků, ekonomického i sociálního charakteru. Ukončení studia s velmi nízkou nebo nedostatečnou kvalifikací je spojeno s vysokým rizikem nezaměstnanosti, vzniku závislosti na sociálních dávkách, chudoby, případně i sociálního vyloučení nebo rozvoje sociálně patologických jevů. Škola statisticky zaznamenává a analyzuje předčasné odchody žáků ze vzdělávání.

Zjistit jednoznačnou příčinu zanechání vzdělávání u žáků školy je velmi obtížné. Většinou se jedná o souhrn různých okolností, vlivů a podmínek. K nejčastějším rizikovým faktorům patří nezájem žáka o obor nebo nesprávně vybraný, neschopnost rodičů přimět žáka k pravidelné docházce a plnění školních povinností. Další důvodem je nezájem ze strany rodičů o vzdělávání svého dítěte, který se stále častěji projevuje neplněním rodičovských povinností finančně podporovat dítě při přípravě na budoucí povolání bez rozdílu, zda se jedná o žáka zletilého nebo nezletilého. Na druhé straně je nutné zmínit i variantu, kdy žák z problematického rodinného prostředí se chce co nejdříve osamostatnit a finančně zajistit bez ohledu na své možnosti. Průvodním znakem všech uvedených rizikových faktorů včetně zanechání vzdělávání z prospěchových důvodů jsou časté absence a s nimi spojené neplnění povinností žáka školy.

Preventivní opatření školní neúspěšnosti

Preventivní opatření školní neúspěšnosti spočívají:

- **ve včasném vyhledávání žáků ohrožených školní neúspěšností.**

Největší pozornost je věnována žákům prvních ročníků.

Od školního roku 2015/2016 využívá škola dvoustranný dotazník žáka pro potřeby školy s cílem získat údaje ovlivňující další vzdělávání žáka, v případě žáků přijatých do prvního

ročníku ještě před jejich nástupem do školy. Na prvním setkání ve škole v červnu před začátkem nového školního roku jsou zákonným zástupců vysvětlovány důvody, proč dotazník pravdivě vyplnit.

Dotazník žáka je složený ze dvou částí. První část se dotazuje na osobní a kontaktní údaje žáka a zákonných zástupců. Z nich je možné vyčíst některá rizika, např. žák neabsolvoval devět ročníků základní školy, přestupuje z jiné školy, žije s jedním z rodičů nebo je vychováván prarodiči, kdo je jeho zákonným zástupcem atd. Druhá část zjišťuje pro potřeby školy (školního poradenského pracoviště, školní matriky a třídní učitele) skutečnosti důležité pro další vzdělávání žáka - oblasti podpory ve škole, např. zda se jedná o žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, zda je žádoucí žáka podpořit v sociální oblasti nebo zda má žák zdravotní potíže. Pro předávání citlivých informací je v dotazníku uvedena kontaktní osoba. Dotazník vyplňují i ostatní žáci, kteří přicházejí v průběhu školního roku. Je součástí spisu žáka. Každoročně je školní dotazník aktualizován podle změn školských předpisů.

- **v úzké spolupráci všech pedagogických pracovníků a vzájemné informovanosti**

Údaje o rizikových faktorech ze školních dotazníků představují pouze prvotní informace pro pracovníky školního poradenského pracoviště, třídní učitele a učitele odborného výcviku. Jejich vzájemná spolupráce, tj. včasné předávání informací týkajících se zejména průběžné docházky, chování, plnění školních povinností, řešení problémů, kontaktů se zákonnými zástupci je zásadní pro odhalování dalších rizik, která mohou mít vliv na školní neúspěšnost.

- **v poskytování preventivních pohovorů členů ŠPP**

Dalším krokem v péči o žáky s některým z uvedených rizikových faktorů (např. opakování ročníku, přestup z jiné školy, neprospěch, opakovaná vysoká absence) jsou preventivní pohovory žáků s výchovným poradcem, školním metodikem prevence, školním speciálním pedagogem a kariérovým poradcem, popř. se zákonnými zástupci v průběhu měsíce září a října a stanovování podpůrných opatření.

Poradenské služby členů ŠPP využívají i žáci vyšších ročníků a jejich zákonní zástupci na doporučení třídních učitelů, učitelů odborného výcviku nebo pracovníků studijního oddělení.

- **v důsledném vyhodnocování účinnosti přijatých opatření**

Členové ŠPP následně s pomocí údajů ve školní matrice a informací od pedagogických pracovníků důsledně vyhodnocují účinnost přijatých opatření a přijímají následná opatření.

- **ve využívání motivačních prostředků před a po dobu vzdělávání ve škole**

Budoucí uchazeči o vzdělávání na naší škole mohou využít řady možností, jak získat bližší informace o oborech vzdělání. Každoročně v září škola pořádá ve spolupráci s významným zaměstnavatelem regionu „Den řemesel“ s přehlídkou praktických dovedností a poradenstvím v centru města. Škola se pravidelně zapojuje do prezentačních akcí - Burza práce, Scholaris – a náborových akcí na základních školách v regionu, pořádá každoročně den otevřených dveří ve spolupráci se zaměstnavateli. Při prezentačních akcích škol a dnech otevřených dveří sami naši žáci informují o svém oboru uchazeče z řad žáků základních škol. Školu pravidelně prezentujeme v místním tisku a při dalších akcích. Úzce spolupracujeme s ÚP.

V rámci projektu na podporu polytechnického vzdělávání škola i nadále spolupracuje se základními školami, které se do společných aktivit zapojily. Pro jejich žáky se zájmem o praktické obory připravuje v průběhu roku praktické dílny přímo na odloučených pracovištích, kde si žáci mohou některé činnosti vyzkoušet a seznámit se s prostředím, organizujeme exkurze do zajímavých výrobních podniků-

- Žáci vybraných tříletých i čtyřletých oborů vzdělání jsou podporováni po dobu přípravy na povolání krajskými stipendii při splnění stanovených podmínek. Škola každoročně vyhláší nejlepší žáky jednotlivých oborů a finančně je odměňuje ve spolupráci s Nadačním fondem SŠŽTS a zaměstnavateli. Oceňováni jsou rovněž žáci, kteří školu dobře reprezentují v odborných soutěžích na krajské i celostátní úrovni. Prospěchová stipendia nabízejí žákům i partnerské firmy, ve kterých žáci vykonávají odborný výcvik. Snahou vedení školy je, aby co nejvíce žáků mělo možnost seznámit se světem práce prostřednictvím odborných praxí, rozšiřuje možnosti účasti na zahraničních stážích (Slovensko, Německo), nebo alespoň formou odborných exkurzí u budoucích zaměstnavatelů.
- V klasifikačních obdobích školního roku jsou oceňováni žáci s výbornými studijními výsledky a příkladnou docházkou, rovněž u příležitosti ukončení vzdělávání maturitní zkouškou a výučním listem.

- Prostřednictvím Nadačního fondu SŠŽTS jsou odměňovány (dorty) na konci školního roku třídní kolektivy s nejlepším prospěchem a nejlepší docházkou.
- Členové ŠPP spolupracují a pomáhají motivovaným žákům dosáhnout na stipendia ostatních nadací a neziskových organizací.

- **ve spolupráci s pracovníky Oddělení sociálně právní ochrany dětí**

Pracovníci školního poradenského pracoviště intenzivně spolupracují s pracovníky Oddělení sociálně právní ochrany dětí i Oddělením sociální pomoci města Šumperka (zletilí), kteří na podněty školy reagují a jsou ochotni pomoci a intervenovat v rodině v zájmu žáka školy či poskytnout poradenství.

- **ve schopnosti okamžitě řešit sociální potřebnost žáka**

Při řešení sociálních potíží je škola schopna v tíživé situaci poskytnout žákům nadstandartní finanční výpomoc z prostředků Nadačního fondu, do kterého vedle žáků, zákonných zástupců přispívají partneři školy – firmy a podniky regionu i soukromí dárci. Nejčastěji jsou poskytovány finanční prostředky na úhradu stravného – obědů ve školní budově i na pracovištích, měsíčního cestovného nebo jednorázově na úhradu nezbytných výdajů, např. spojených s ubytováním na domově mládeže. Návrhy na podporu žáka mohou podávat všichni pedagogičtí pracovníci, po projednání s nimi nadací doporučuje výchovný poradce, který spolupracuje také s neziskovými organizacemi. Škola využívá rovněž podpůrných programů MŠMT na podporu žáků z jiného sociokulturního prostředí.

- **ve stanovení postupu při řešení školní neúspěšnosti**

Informace o prospěchu žáků, chování a docházce žáka do školy sděluje zákonným zástupcům, rodičům/osobám s vyživovací povinností třídní učitel, učitel odborného výcviku a vyučující konkrétního předmětu na třídních schůzkách nebo na požádání i jiným dohodnutým způsobem. Zákonní zástupci nezletilých žáků, rodiče/ osoby s vyživovací povinností obdrží přístupová hesla do aplikace Bakalář od třídního učitele. Od školního roku 2017/18 se známky do žákovských knížek/studijních průkazů nezapisují, pouze do internetové aplikace, která umožňuje sledovat školní výsledky, docházku a další sdělení.

V případě opakovaných selhání při zvládnutí učiva s poskytováním podpůrných opatření 1. stupně vyučující kontaktuje třídního učitele, který informaci předá zákonnému zástupci či

rodiči a členům ŠPP za účelem zjištění příčiny a nastavení podpory při učení. Pokud se jedná o žáka intaktního, vyučující vypracuje podpůrný plán a členům ŠPP poskytuje na vyzvání podklady o organizaci a průběžném hodnocení podpůrného vzdělávacího plánu. Pracovníci ŠPP podpůrné vzdělávací plány pravidelně vyhodnocují. V případě žáka se speciálními vzdělávacími potřebami je postupováno v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- **ve vypracování podpůrných vzdělávacích plánů pro intaktní žáky**

Podpůrný vzdělávací plán je vypracován vždy, je-li žák ohrožen školní neúspěšností (dlouhodobá nemoc, vysoká absence, zdravotní potíže, zjevné snížení výkonnosti, nedostatečná příprava na vyučování atd.) a pokud selže individualizovaná podpora žákovi a je v prvním pololetí hodnocen nedostatečnou nebo je hodnocen dostatečnou a vyučující vyhodnotí další vývoj jeho výkonů jako rizikový.

Podpůrný vzdělávací plán je zaznamenán vyučujícím do školního dokumentu, který je všem vyučujícím k dispozici ve sdílených dokumentech ŠPP. Třídní učitel zajišťuje seznáení všech zainteresovaných ke společné úvodní schůzce, kde jsou rodiče a žáci s plánem seznáeni a dojde k jeho podpisu. Vyučující zaznamenává konzultace, zadávání úkolů, individuální práci se žákem atd. do dokumentu „Organizace a průběžné hodnocení podpůrného vzdělávacího plánu“, který poskytuje v kopiích ŠPP k průběžnému hodnocení. Po uzavření klasifikace v klasifikačním období je vyhodnocena pracovníky ŠPP efektivita podpůrného vzdělávacího plánu.

Ve školním roce 2017/18 poskytují vyučující předmětů společné části MZ (CJL, MAT, CIJ) podpůrné vzdělávací plány ohroženým školní neúspěšností žákům čtyřletých oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou jako jedno z opatření pro zvýšení úspěšnosti u SČ MZ.

- **v opatřeních ke snížení vysoké absence**

Třídní učitelé a učitelé odborného výcviku důsledně vyhodnocují individuálně docházku jednotlivých žáků. Upozorňují zákonné zástupce na zvýšenou absenci (nad 15 %) způsobenou častou a krátkodobou nepřítomností žáka ve vyučování. Žáka a zákonné zástupce upozorňují na důsledky vyplývající ze školského zákona a školního řádu. Žákům s absencí vyšší než 25 % poskytnou ve spolupráci s ostatními vyučujícími podpůrný plán k doplnění

zameškaného učiva. Třídní učitelé a učitelé odborného výcviku při řešení vysoké absence využívají poradenských služeb školního poradenského pracoviště, zejména výchovného poradce, školního metodika prevence a kariérového poradce, školního speciálního pedagoga.